

SLAK ateliers

Jaarverslag 2021

INHOUD

	Pagina:
Voorwoord	5
Portret: Tatjana Kirienko	6
1. Beleid	9
1.1 Covid-19 en beleidskeuzes	10
1.2 Inschrijvingsbeleid	10
1.3 Toewijzingsbeleid	11
1.4 Vraag en aanbod	11
1.5 Onderhoud en verduurzaming	12
Portret: Frank Biemans	14
2. Projecten en locaties	17
2.1 Gemeente Arnhem	17
2.2 Gemeente Nijmegen	18
2.3 Gemeente Apeldoorn	20
2.4 Overige gemeenten	20
Portret: Elwy Schutten	22
3. Stakeholders	25
3.1 Overheden	25
3.2 Creatieve makers en cultureel netwerk	25
3.3 Vastgoedeigenaren en woningbouwcorporaties	26
3.4 Broedplaats- en atelierorganisaties	26
Portret: Rutger Drenth	30
4. Organisatie en Raad van Toezicht	33
4.1 Organisatie	33
4.2 Raad van Toezicht	34
5. Financiële verslag	37
Bijlage 1	39
Bijlage 2	40
Colofon	46

VOORWOORD

"Hope is not blind optimism. It's not ignoring the enormity of the task ahead or the roadblocks that stand in our path. It's not sitting on the sidelines or shirking from a fight. Hope is that thing inside us that insists, despite all evidence to the contrary, that something better awaits us if we have the courage to reach for it, and to work for it, and to fight for it. Hope is the belief that destiny will not be written for us, but by us, by the men and women who are not content to settle for the world as it is, who have the courage to remake the world as it should be." - Barack Obama

2021 is voorbij gevlogen! Het is wederom, mede door Covid-19 en de bijbehorende maatregelen, een enerkerend jaar voor SLAK ateliers. Voor creatieve makers blijft het zoeken naar mogelijkheden binnen de nieuwe werkelijkheid. Veerkracht, innovatiekracht, hoop en moed zijn meer dan nodig. Het team van SLAK ondersteunt waar mogelijk.

Een groot deel van de huurders van SLAK ziet hun laatste financiële reserves verdwijnen, ondanks alle steunpakketten. SLAK verruimt de betalingsregelingen. Voor een aantal huurders is dit de enige mogelijkheid om hun werkruimtes te behouden. De impact en gevolgen van de pandemie zullen nog jaren voelbaar zijn.

SLAK beseft des te meer hoe belangrijk (woon-)werkruimtes voor de creatieve makers zijn en hoe onmisbaar SLAK is als schakel in de keten van de creatieve economie. De vraag naar betaalbare ruimtes is onverminderd groot en de kandidatenlijst neemt gedurende het jaar toe.

Ondanks de overspannen vastgoedmarkt, weet SLAK betaalbare woon- en werkruimtes te behouden en te realiseren en tevens verder in te zetten op de ontwikkeling van broedplaatsen. Tegen de stroom in wordt de nieuwe broedplaats Nieuwe Kade 2 in Arnhem geopend en is SLAK intensief bezig met de aankoop van een pand in Nijmegen.

Met de stakeholders – overheden, vastgoedeigenaren, woningbouwcoöperaties en huurders – is er volop contact om de doelstellingen van SLAK te verwezenlijken en een belangrijke bijdrage te leveren aan het verbeteren van het culturele klimaat in Gelderland.

Helaas is met het schrijven van het jaarverslag de volgende crisis alweer een feit. De oorlog in Oekraïne heeft extreme gevolgen op onder andere de energiemarkt. De energieprijzen zijn naar een recordhoogte gestegen. Ook de huurders van SLAK krijgen hiermee te maken. De betaalbaarheid van de werkruimtes komt hiermee zwaar onder druk te staan. Uiteraard anticipeert SLAK op de ontstane situatie, maar wat de daadwerkelijke gevolgen zijn is nog niet te overzien.

Desondanks is er geen twijfel over het voortbestaan van de bedrijfsactiviteiten van SLAK en blijven we doen waar we goed in zijn: betaalbare (woon-)werkruimtes en broedplaatsen beheren en ontwikkelen. En blijven wij geloven in verbeelding en in de kracht van de creatieve industrie. Kunst en cultuur vormen de ziel van de samenleving!

Tot slot dank ik de gemeente Arnhem, Nijmegen en overige gemeenten waar SLAK actief is, in het vertrouwen en medewerking. De vastgoedeigenaren en woningbouwcoöperaties voor realisatie van nieuwe projecten. De Raad van Toezicht voor hun bezielende toezicht en constructieve en kritische bijdragen. Het houdt ons scherp. En uiteraard het gehele team van SLAK voor hun tomeloze inzet in het turbulente jaar 2021!

Tamar Oosterlaar
Directeur-bestuurder

Ik ontwerp textielkunst
van reststoffen uit de zeer
vervuilende textielindustrie

Portret: Tatjana Kirienko

/ Textielkunstenaar

/ heeft atelier in pand Varkensstraat 45, Arnhem in bruikleen

"Ik ben geloof ik een buitenbeetje, want ik ben op een unieke manier bij SLAK ateliers gekomen. De Varkensstraat was namelijk de meest beruchte straat van Arnhem, waar alles gebeurde wat het daglicht niet kon verdragen. Daarom besloot de gemeente leegstaande panden op te kopen voor een experiment voor kunstenaars: een jaar lang gratis verblijven in ruil voor het opknappen van het pand. Ik heb toen een plan geschreven over wat ik wilde doen en heb gewonnen. Het pand bleek echt een van de spelonken van de binnenstad te zijn en in plaats van drie weken verbouwen, ben ik vier of vijf maanden bezig geweest. Er ontstond ook iets magisch: ik was net nieuw en nog onbekend in Arnhem, maar in totaal hebben wel 50 mensen meegewerkt. Het was een heel gedragen project. Ook ben ik blij dat het project uiteindelijk is overgedragen aan SLAK, want zij hebben al vaker met dit experimentele bijltje gehakt.

De deuren van mijn atelier zijn sinds oktober 2019 open. In dit atelier ontwerp ik textielkunst van reststoffen uit de zeer vervuilde textielindustrie. Na het ontwerpen, selecteer ik stoffen en maak ik naaipakketten die ik opstuur naar de vrouwen van het zelf opgerichte vrouwenwerk-project in Oekraïne.

Mijn textielkunstwerken zijn eigenlijk grote genaaide, wapperende schilderijen. Ze worden genaaid als glas in lood, waardoor ze volledig lichtdoorlatend zijn. Het is een hele arbeidsintensieve vorm van naaien. Eén vierkante meter is een week fulltime werk. Ik ben dan ook heel blij dat die groep vrouwen in Oekraïne de kunstwerken naait, ik heb hen ontzettend hoog zitten."

Dit interview is begin februari afgenomen, voordat de oorlog in Oekraïne uitbrak.

1. BELEID

SLAK ateliers faciliteert betaalbare (woon-) werkruimtes voor kunstenaars, creatieve makers en culturele organisaties in Gelderland. Voor dit doel ontvangt SLAK in 2021 subsidies van gemeente Arnhem, Nijmegen en Apeldoorn. SLAK werkt in het verslagjaar wederom met volle inzet aan het vinden, ontwikkelen, beheren en registreren van betaalbare (woon-)werkruimten en bestaande en nieuwe broedplaatsen om aan de behoefte van de doelgroep te voorzien.

Missie

SLAK weet haar positie in het culturele veld in 2021 verder te verstevigen door een duidelijke rol op zich te nemen. Naast het verhuren van ateliers werkt SLAK veelvuldig samen met culturele en maatschappelijke organisaties. Met name bij nieuwe projecten en panden geeft SLAK letterlijk ruimte aan de bij de doelgroep groeiende behoefte aan uitwisseling, samenwerking, zichtbaarheid en ondernemerschap.

SLAK vergroot haar zichtbaarheid en laat zien welke activiteiten er plaatsvinden en welke creatieve makers in de verschillende steden actief zijn. Stakeholders reageren enthousiast op deze nieuwe manier van communicatie. De eerste stappen die zijn gezet, zijn positief ontvangen, zodat SLAK ook in 2022 verder kan werken aan imago en zichtbaarheid. SLAK denkt daarnaast ook mee over de gevolgen van de energiecrisis. De actuele ontwikkelingen in 2021 vragen om onorthodoxe aanpassingen en een strategische visie op de toekomst.

SLAK ateliers is de organisatie in Gelderland die de creatieve economie in Gelderland de ruimte geeft. Met andere woorden: de missie van SLAK is om de creatieve economie (de creatieve makers, initiatieven en organisaties) in Gelderland te faciliteren op het gebied van betaalbare (woon-)werkruimtes, ruimtes voor experimenten, presentatieruimtes en ontmoetingsruimtes. Daarmee vormt SLAK in 2021 een baasal en integraal onderdeel van de creatieve keten op het gebied van kennis (opleiding, ontwikkeling, uitwisseling), productie (kunstenaars, vormgevers, werkplaatsen, werkruimtes) en presentatie (musea, galeries, podia).

Visie

SLAK ateliers slaat nieuwe wegen in om ateliers en broedplaatsen te realiseren in Gelderland. Daarmee wordt SLAK de vanzelfsprekende partner op het gebied van beheer, exploitatie en ontwikkeling van creatief vastgoed. Atelierpanden en broedplaatsen dragen bij aan binnenstedelijke maatschappelijke en economische ontwikkelingen. In Nederland is SLAK een deskundige op dit gebied en een logische adviseur voor overheden, vastgoedontwikkelaars en creatieve initiatieven.

1.1 Covid-19 en beleidskeuzes

Het jaar 2021 staat wederom in het teken van Covid-19. Na bijna twee jaar pandemie zijn de effecten op de creatieve sector groot. De lockdowns laten ingrijpende sporen achter die pas in 2022 helder zullen worden. SLAK ateliers besluit daarom in 2021 te focussen op de directe vragen vanuit de creatieve makers. In 2021 is er geen krimp van de vraag naar beschikbare ruimtes, ondanks het inkomenseffect op de creatieve sector. In de loop van 2022 zal blijken of de samenleving weer teruggaat naar het oude normaal en hoe veerkrachtig de creatieve sector zal zijn. Hoe groot de omvang is en welke effecten Covid-19 heeft op de lange termijn komen terug in de meerjarenvisie.

1.2 Inschrijvingsbeleid

In 2021 heeft SLAK ateliers 267 inschrijvingsverzoeken ontvangen waarvan er 215 zijn gehonoreerd. Van de ontvangen inschrijvingsverzoeken bleken 14 aanvragen buiten de doelgroep te vallen en zijn 38 aanvragen niet afgerond door incomplete gegevens die niet zijn aangevuld door de kandidaat. Het aantal inschrijvingen is in lijn met eerdere jaren: SLAK honoreerde 200 inschrijvingen in 2020 en 223 in 2019.

Doorontwikkeling inschrijvingsbeleid

In 2020 is SLAK ateliers gestart met een verandering van het inschrijvingsbeleid om het eveneens nieuwe toewijzingsbeleid te ondersteunen. Daarmee ontwikkelt SLAK door naar een kwalitatieve toewijzing waarbij gelet wordt op profielen van huurders, de identiteit van de locaties en de behoeftes vanuit het veld. Het eerdere inschrijvingsbeleid bood al een helder kader waarmee getoetst kon worden wie binnen de doelgroep van SLAK valt en wie niet. Dit beleid en de uitvoer ervan zijn uitgebreid zodat deze naadloos aansluiten op het kwalitatieve toewijzingsbeleid: in 2022 wordt een nieuw inschrijfformulier geïntroduceerd waarbij kandidaten gekoppeld worden aan profielen die gebruikt worden in de toewijzing.

In 2021 werkt SLAK aan een verbeterslag in het huidige formulier om meer zakelijke gegevens inzichtelijk te maken en te documenteren. Daarnaast wordt het inschrijvingsproces efficiënter gemaakt: kandidaten leveren nu sneller meer relevante informatie aan. Ook wordt de inschrijving beter gedocumenteerd, om zo een duidelijk startpunt te markeren van het kandidaatschap.

Om het nieuwe beleid te kunnen implementeren, zijn eerst belangrijke juridische stappen gezet. Een belangrijk thema was het structureren van alle contractvormen. Er waren te veel vormen in omloop waardoor gemaakte afspraken per type contract anders konden zijn. Door dit met hulp van een jurist te versimpelen, werkt SLAK naar een meer heldere com-

municatie met klanten. De volgende zaken zijn aangepakt:

- In langdurige contracten wordt een toetsingsmoment opgenomen na maximaal vijf jaar om de doorstroom te bevorderen.
- Voor de panden die in 2021 in beheer zijn gegaan, heeft SLAK gebruikt gemaakt van het ROZ Model Kantoorruimte 2015. Een uniform uitgangspunt dat waar nodig op pandniveau aangepast kan worden.
- SLAK heeft een algemene demarcatielijst opgesteld. Hierin wordt tot in detail uitgelegd welke onderhoudszaken worden opgepakt door SLAK en welke de huurder zelf dient uit te voeren. Op deze manier is SLAK helder over wat de klant kan verwachten.
- SLAK heeft een algemeen huishoudelijk reglement gemaakt dat toepasbaar is op alle nog lopende contractvormen.

Hiermee is een basis gelegd die SLAK in 2022 verder gaat uitbreiden.

1.3 Toewijzingsbeleid

SLAK ateliers heeft in 2021 een actiever beleid gemaakt op de toewijzing, doorstroming en controle. Het toewijzingsbeleid staat dit jaar in het teken van transitie: van een kwantitatieve toewijzing gebaseerd op inschrijftijd naar een kwalitatieve toewijzing ge-

baseerd op geschiktheid tussen maker en ruimte. SLAK heeft de basis gelegd om de implementatie in 2022 af te ronden. De volgende zaken zijn aangepakt:

- In langdurige contracten wordt een toetsingsmoment opgenomen na maximaal vijf jaar. Centraal staat de vraag: is er nog sprake van een match tussen de creatieve praktijk en de ruimte zoals SLAK die aan de start heeft vastgesteld?
- Bij kwantitatieve toewijzing op basis van inschrijftijd is een check van de huidige beroepspraktijk ingebouwd. Inschrijftijd is hierbij nog leidend, maar er moet sprake zijn van een passende en actieve creatieve praktijk.
- Daarnaast heeft SLAK bij meerdere panden een start gemaakt met het kwalitatief toewijzen. Een voorbeeld hiervan is de broedplaats Nieuwe Kade 2 in Arnhem. En met resultaat, want er is nu meer ruimte voor de jonge maker (de gemiddelde leeftijd van huurders in dit pand is 32 jaar).

In 2022 wordt de implementatie afgerond door de laatste stap in het kwalitatief toewijzen te zetten: het toewijzen van inhoudelijke profielen aan panden, huurders en kandidaten.

1.4 Vraag en aanbod

De resultaten die het onderzoeksbureau Bureau Buiten in 2019 in opdracht van de gemeente Arnhem over de huisvestingsproblematiek van de creatieve

sector heeft gepresenteerd, zijn nog altijd relevant. Bureau Buiten concludeert (pre Covid-19) dat er sprake is van een mismatch tussen aanbod en vraag. De beschikbaarheid van huisvesting voor de creatieve sector in Arnhem staat, net als in veel andere steden, onder druk: de werkgelegenheid in de sector groeit en de wachtlijsten voor huisvesting lopen op. Het tijdelijke aanbod voor deze sector neemt af en de groei van nieuw aanbod vakt af. In 2024 is er een verwacht tekort aan werkruimtes voor de creatieve en culturele sector van 15.500 m². Het beeld van de regio dient te worden bijgesteld. Met een kandidatenlijst van ruim 1.400 creatieve makers met een behoefte aan gemiddeld 35 m² ruimte heeft deze regio rond de 50.000 m² nodig, geconcentreerd in de twee grote steden.

Het aanbod dat er is, verschuift steeds verder naar de rafelranden van de grote Gelderse steden. Binnensteden worden in een hoog tempo herontwikkeld en zijn daardoor vol of duur, vaak allebei. Locaties buiten het stedelijke gebied bieden een alternatief, maar zijn vaak minder centraal en bereikbaar dan gewenst. Het creëren van vierkante meters buiten het stadscentrum is dan ook geen totaaloplossing.

Naast behoefte aan meer vierkante meters, neemt ook de behoefte aan nieuwe vormen van ateliers en werkruimtes toe. De creatieve sector is breed en divers, en vraagt om tijdelijke en permanente werkruimtes in vele vormen en maten, in dynamiek en functionaliteit. Wat 'passend' is varieert, vraagt om maatwerk en verschilt per discipline en maakproces.

Creatieven zoeken elkaar op en vormen clusters. De aanwezigheid van een atelierorganisatie als SLAK ateliers is van wezenlijk belang. Een groot deel van de creatieve sector combineert wonen en werken. Velen doen dat noodgedwongen en willen graag een separate

werkruimte, maar kunnen die (nog) niet betalen. Digitalisering, het werken in wisselende samenstellingen en het vormen van nomadische 'hubs' leiden enerzijds tot een mogelijke vermindering van vierkante meters aan individuele werkruimtes. Anderzijds neemt de vraag naar co-werkruimtes, ontmoetingsplekken en dergelijke toe.

Kortom, er ligt een groeiende vraag naar vierkante meters die divers ingezet kunnen worden, centraal liggen en bereikbaar zijn. SLAK spreekt haar zorgen over het groeiende tekort uit en zoekt met de stakeholders naar creatieve oplossingen. De 'subsidieregeling Creatieve bedrijfsverzamelgebouwen' van de gemeente Arnhem biedt hierin mogelijkheden. SLAK heeft een aanvraag gedaan voor haalbaarheidsonderzoek voor verschillende locaties om in de toekomst extra vierkante meters te kunnen realiseren voor de creatieve sector.

1.5 Onderhoud en verduurzaming

SLAK ateliers heeft gedegen meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) van haar eigendomspanden laten maken. Met de komst van een bouwkundige op de functie van coördinator onderhoud en beheer eind 2021 is een voorzichtige start gemaakt met een inventarisatie met betrekking tot onderhoud en verduurzaming op pandniveau. Hier zal in 2022 een focus op liggen, zeker gezien de hoge energietarieven en de verplichting vanuit de overheid op het gebied van verduurzaming. Bij veel van de panden van SLAK is sprake van achterstallig onderhoud en slechte isolatie. Met een aantal grote atelierorganisaties is een gesprek geweest met Triodos Bank over deze problematiek. Complexe materie die vooralsnog geen eenduidige oplossing kent en dringend vraagt om een strategische visie.

Portret: Frank Biemans

/ Beeldend glaskunstenaar

/ huurt atelier in pand Molenveldlaan 14-140 (Krayenhoffkazerne), Nijmegen

"Zo'n vijftien jaar geleden is mij dit atelier aangeboden en sindsdien zit ik hier helemaal op mijn plek. Het is een mooie locatie die goed bekend staat in Nijmegen. Ik heb hier zelfs een soort etalage! Iedereen die langskomt kan een glimp opvangen van wat ik maak.

Inmiddels zitten we met zo'n 30 kunstenaars in de Krayenhoffkazerne. Je ziet niet iedereen heel vaak, maar rondom de Open Atelierdagen is er veel contact en samenwerking. Dan komen we bijeen om plannen te maken en publiciteit te regelen. Een kleine kerngroep trekt de kar en ik zit daar vaak bij. We organiseren dit evenement twee weekenden per jaar en ze worden ontzettend goed bezocht. De Open Atelierdagen zijn een hele leuke bijkomstigheid van dit atelier.

Daarnaast heb ik een aantal collega kunstenaars die ik regelmatig spreek door even bij elkaar binnen te lopen of door een gezamenlijke expositie te organiseren. In

de loop van het jaar heb ik eigenlijk altijd wel een expositie gepland staan waar ik mijn werk toon. Het meeste van mijn werk is vrij werk, ook bij opdrachten ben ik vrij om mijn eigen signatuur aan het werk te geven. Mensen vertrouwen me de vrijheid toe om op mijn manier met de opdracht aan de gang te gaan. En dat gaat ook altijd goed.

Ik gebruik verschillende technieken om de gelijkheid van het glas, het strakke en het mooie van het glas, te doorbreken met een bepaalde ruwheid. Door het veruuen geef ik het glas een versterkend element, waardoor het ook weer meer licht vangt. Ik hoor vaak om me heen: dat is kenmerkend Frank Biemans."

De Open Atelierdagen zijn een
hele leuke bijkomstigheid van
dit atelier.

2. PROJECTEN EN LOCATIES

2.1 Gemeente Arnhem

SLAK ateliers verstevigt haar positie en wordt betrokken bij het beleid van de gemeente Arnhem voor het realiseren van broedplaatsen voor de creatieve industrie. In juni wordt het beleid over creatieve bedrijfsruimtes vastgesteld in de raad. Hoewel de rol van SLAK nog nader wordt gedefinieerd met de gemeente Arnhem, dient SLAK op 1 augustus, de dag dat de subsidie wordt vrijgesteld, een aanvraag in voor diverse projecten. Helaas wordt SLAK nog veelal als concurrent gezien terwijl een samenwerking tussen de broedplaatsen en een atelierorganisatie van essentieel belang is. SLAK voert gesprekken met diverse instellingen om deze beeldvorming bij te stellen.

In Arnhem is SLAK met name op het gebied van semi-tijdelijke atelierruimtes gegroeid. Daarmee heeft SLAK een basis waar meerdere bijzondere projecten aan toegevoegd zijn. SLAK bouwt haar rol als regisseur uit en focust op *community building*. Het aantal panden dat op basis van leegstandsbeheer in gebruik is, is onverminderd groot. Dat is gezien de huidige ontwikkelingen in de vastgoedwereld een onstabiele basis. Wanneer het leegstandsbeheer van De HES en Arnhem's Buiten stopt, hebben ruim 160 creatieve makers geen werkruimte meer. SLAK zoekt daarom ook in 2021 weer naar nieuwe panden. Een aantal panden die op de nominatie staan om te beheren, worden uiteindelijk veelal verhuurd aan commerciële partijen. Daarnaast krijgt SLAK te maken met een groeiend aantal leegstandsbeheerders die in dezelfde vijvers vissen en een afname van aanbod van gemeentelijk vastgoed. Vanuit de gemeente Arnhem krijgt SLAK de Doorwerthlaan in leegstandsbeheer voor antikraak doeleinden en gaat SLAK onder de vlag 'Tussentijds' meerdere panden beheren in de Varkensstraat. Voor de Doorwerthlaan is in gezamenlijkheid met de gemeente Arnhem een haalbaarheidsstudie in de maak.

Coehoornstraat 15-19

Stichting de Nieuwe Coehoorn is in juli ingetrokken in het nieuwe eigendomspand van SLAK aan de Coehoornstraat. De stichting is een collectief van innova-

tieve ondernemers met een focus op nieuwe ontwikkelingen binnen de kunst, ontwerpwereld, architectuurtechniek en wetenschap. Hiermee is een belangrijke stap gezet in de ontwikkeling van het Coehoorn gebied tot creatieve wijk en centrale plek voor creatieve bedrijvigheid en cultuur. De officiële start wordt feestelijk ingeluid op 19 oktober met een inhoudelijk programma over de wijk. Het pand huisvest onder andere architectuurcentrum CASA en kunst en design studio Fillip Studios.

Nieuwe Kade 2

De maand juli is tevens het startpunt voor Nieuwe Kade 2, de nieuwe creatieve broedplaats waarmee projectontwikkelaar BPD de wijk transformeert tot het nieuwe Coberco Kwartier, een duurzame woonwijk. Het blijkt een zeer intensief project, zowel voor SLAK als voor de huurders. Er wordt nieuwe kennis opgedaan over onder andere *community management*, *placemaking* en duurzaamheid. Na een moeizame start, onder meer vanwege de slechte staat van onderhoud van het pand, begint de *community* zich eind 2021 te vormen. Ook wordt de gezamenlijke werkplaats in gebruik genomen en komt er een duidelijk pandprofiel van beeldende kunst en vormgeving naar voren waar plek is voor jonge makers.

Sperwerstraat 97

SLAK werkt tevens samen met de gemeente aan de verbouwing van De Vlindertuin tot permanent gebouw waar een mooie mix van sociale en creatieve ondernemers samen bijdragen aan de leefbaarheid van de wijk. Hoe de sociaaleconomische spin off zal zijn voor de wijk, wordt in de komende jaren helder. Een interessante pilot waarin SLAK intensief samenwerkt met het team leefomgeving. Samen met betrokken Geitenkampers wordt de verbouwing in 2022 afgerond.

Roermondsplein

Samen met de woningbouwcoöperatie Portaal worden in de plint van een voormalig kantoorgebouw aan het Roermondsplein vier atelierwoningen ontwikkeld.

SLAK en Portaal hebben eerder al ervaring opgedaan met het project aan de Kleine Oord. Medio voorjaar 2022 worden de woningen opgeleverd.

Driekoningenstraat 16

In januari wordt er een nieuwe invulling gegeven aan de Driekoningenstraat waardoor het wederom een creatieve hotspot met publieksactiviteiten kan worden. Kunstenaarsduo Frank en Michiel starten hier en delen de ruimte met kunstplatform DIT IS KUNST, Dit is Bowley, platform Schakel025, platform P-OST en theaterorganisatie Kompagnie Kristemaker. Eind 2021 besluiten ze dit pand te verlaten en vanaf 2022 zal platform P-OST het stokje overnemen, waardoor de Driekoningenstraat toegankelijk blijft voor het publiek.

Koningstraat 15

Met een grote bedrijfsmakelaar uit het westen van het land is SLAK in gesprek om in de binnenstad de oude Bagijnenpassage te huren. SLAK wil hiervoor eerst de haalbaarheid onderzoeken en vraagt een subsidie aan bij de gemeente Arnhem. SLAK heeft gesprekken met de creatieve industrie, waaronder State of Fashion, OPA en Rijndistrict, om in de binnenstad een designers hub op te zetten. Het pand heeft een enorme potentie voor Arnhem, maar wordt op het laatste moment verhuurd aan een grote commerciële

drogisterijketen. Het verschil in huurprijs is dermate groot dat SLAK buiten spel wordt gezet.

Overig

Een eerste verkenning rondom de ontwikkeling van een Rosa Spier Huis voor Arnhem wordt opgepakt. Ook in de creatieve sector is een vergrijzing gaande. Veel kunstenaars en andere creatieve makers behouden hun beroepspraktijk tot op hoge leeftijd. Voor deze groep is een schrijnend tekort aan (woon-)werkruimte en velen wonen nog op antikraakbasis.

2.2 Gemeente Nijmegen

In Nijmegen is het een bewogen jaar voor zowel creatieve makers als voor SLAK ateliers. De panden aan de Vlierestraat en Elzenstraat gaan definitief uit beheer. SLAK ontvangt positief nieuws van de gemeente Nijmegen: er komen nieuwe panden in beheer, zowel tijdelijk als voor de duur van vijf jaar. Een groot deel van de creatieven heeft een nieuwe werkplek kunnen vinden aan de Krekelstraat 10-12, in het oude belastingkantoor aan de Stieltjesstraat 2 of aan de Akkerlaan 19 waarin zowel ateliers als een basisschool gevestigd zijn. De Molukkenstraat 1 is vanwege de stagnering in de herontwikkeling verder verlengd tot in 2022. De relatie met de gemeente Nijmegen is in 2021 geïntensiveerd. Tevens besluit de gemeente om

de subsidie te verhogen. Naast de gemeente voert SLAK veel gesprekken met andere stakeholders. Het netwerk in Nijmegen is versterkt met ontwikkelaars, ondernemers en bedrijven, politieke partijen, coöperaties en uiteraard met de creatieve sector.

NYMA en De Biezen

Hoewel de vraag naar werkruimtes ongekend hoog is voor Nijmegen, is er een lichte daling van ateliers in 2021. Het onderzoeken van nieuwe mogelijkheden staat daarom hoog op de agenda. Voor het NYMA terrein wordt in samenwerking met Urbanizer Architecten een haalbaarheidsonderzoek gedaan. Het gaat om nieuwbouw op een braakliggend terrein. Tevens dient zich de kans aan om een voormalig fabriek aan De Biezen te kopen. De eigenaar heeft een grote gunfactor richting SLAK en de creatieve sector en aanvaardt een bod ver onder biedingen van ontwikkelaars. In samenwerking met Nexit architecten stelt SLAK een visiestuk op. Het gaat om ruim 3.500 m² werkruimte voor de creatieve sector. Met de koop van De Biezen kan SLAK positie verwerven in Nijmegen en komt er permanente ruimte vrij. De financiële haalbaarheid en mogelijkheden worden onderzocht. Aangezien SLAK een keuze moet maken en De Biezen een grote kans heeft op haalbaarheid neemt SLAK in overleg met de gemeente Nijmegen afscheid van het project NYMA.

Krekelstraat 10-12

Aan de Krekelstraat in de Nijmeegse wijk Hatertse Hei is sinds voorjaar 2021 ruimte gegeven aan zestien ateliers. Pandeigenaar gemeente Nijmegen heeft geïnvesteerd in het gebouw om het geschikt te maken voor de verhuur en SLAK heeft het pand voor een periode van vijf jaar in beheer gekregen. De ateliers zijn actief aangeboden aan de huurders van de Villanovastraat, welke een voorrangspositie kregen. Daarnaast is een deel van de ateliers toegewezen aan makers die weg moesten uit de atelierpanden aan de Vlierestraat en Elzenstraat.

Akkerlaan 19

In het voorjaar van 2021 krijgt SLAK het aanbod van de afdeling ruimtelijke ontwikkeling om een deel van Akkerlaan 19 vanaf de zomer van 2021 in beheer te nemen. Het pand wordt gedeeld met een school, maar biedt in een apart afgesloten deel en een paviljoen op het plein ruimte aan zestien ateliers. Het merendeel van de ateliers wordt verhuurd aan de huurders die weg moesten uit de Vlierestraat en Elzenstraat.

Stieltjesstraat 2

Gemeente Nijmegen heeft het voornemen om deze locatie over tien jaar te herontwikkelen als onderdeel van de gebiedsontwikkeling van de stationsomgeving. De laagbouw is aangewezen als cultureel-maatschap-

pelijke hotspot. Er zijn verschillende partijen in beeld die ruimte in het voormalige belastingkantoor gaan huren, met name op het gebied van muziek, evenementen en culturele organisaties. Vanuit de behoefte van gemeente Nijmegen om een oplossing te vinden voor mogelijk risico tot kraken, is aan SLAK in de tussentijd gevraagd om een tijdelijke invulling voor een aantal ruimtes te zoeken. Op strategische plekken in het gebouw zitten sinds april 2021 een aantal zeer actieve kunstenaars en initiatieven.

2.3 Gemeente Apeldoorn

Van de gemeente Apeldoorn ontvangt SLAK ateliers dit jaar voor het laatst een kleine subsidie. In de toekomst kan SLAK aanspraak maken op projectsubsidies van de gemeente Apeldoorn. Hiermee houdt SLAK regie op invulling van de ateliers in Apeldoorn.

Het voormalig sanatorium aan de Egerlaan wordt verkocht aan een ontwikkelaar. SLAK trekt samen op met de ontwikkelaar en Nexit architecten om hier een cultuurcampus te realiseren.

In de regio wordt verder gezocht naar nieuwe geschikte panden. Met een ontwikkelaar uit Twello worden gesprekken gevoerd om aan te sluiten bij de ontwikkeling van de transformatie van een oude houtzagerij. Vooralsnog lijkt dit project financieel niet haalbaar. Ook verkent SLAK ruimtes op het oude Zwitsal terrein.

2.4 Overige gemeenten

De tendens dat er in steden minder ruimte is en dat de zoektocht naar ruimte verplaatst naar buiten de stad, wordt steeds duidelijker. Noodgedwongen zoekt SLAK ateliers naar alternatieven buiten de grote steden.

Dit biedt ook nieuwe kansen en mogelijkheden. Waar creatieve makers aanvankelijk weinig positief waren ten opzichte van het buitengebied, wordt nu sneller de stap gemaakt om een ruimte te accepteren. Dit vanwege de enorme schaarste in vastgoed, maar ook vanwege een hernieuwd perspectief door Covid-19.

SLAK is aanwezig in steden zoals Ede en Wageningen. Daarnaast zijn er ook ateliers in minder stedelijk gebied zoals Bennekom en Heveadorp of gelegen aan de rand van stedelijk gebied zoals in Renkum en Velp. SLAK heeft in 2021 veel mogelijke projecten onderzocht, onder andere in De Steeg, Apeldoorn, Doetinchem, Renkum, Ellecom en Teuge. Daarnaast is SLAK in gesprek met de gemeente Zutphen over de mogelijkheden omtrent ateliers en broedplaatsen.

Lucas Janssen / Aan de Rijn 5, Wageningen <<

Hoewel we allemaal
andere werken maken,
zijn we allemaal
kunstenaars.

Portret: Elwy Schutten

/ Goudsmid en sieraadkunstenaar

/ huurt atelier in pand Krekelstraat 10-12, Nijmegen

"Vlak voor de coronapandemie ben ik als zelfstandig goudsmid begonnen als bijverdienste voor mijn vrije werk als kunstenaar van het kunstsieraad. De pandemie heeft me een soort vliegende start gegeven. Mensen zitten thuis, gaan opruimen en komen dan oude sieraden tegen die ze willen laten omsmelten tot iets draagbaars. Het contact met de mensen, het speciaal voor hen maken en vervolgens hun reactie te mogen krijgen, dat is zo mooi.

Ik heb eerst ondergehuurd via SLAK. Op de website stond een bericht van iemand die een onderhuurder zocht. Dat was heel leuk, want het klikte goed. Dat we daar weg moesten was wel frustrerend. Ik had weinig inschrijftijd, maar ik had wel echt een atelier nodig om te kunnen werken. Een collega kunstenaar had een optie op een atelier aan de Krekelstraat dat eigenlijk te groot was voor twee personen en te rumoerig voor drie. Samen met SLAK heeft zij geregeld dat zij

er een muur mocht bouwen, zodat de ruimte gesplitst kon worden in tweeën.

Het gebouw had in het begin veel problemen, dat was een groot onderwerp waar we allemaal mee bezig waren. Maar nu die bijna zijn opgelost, merk je dat er veel ontstaat tussen de kunstenaars in het gebouw. Zo hebben we afgelopen winter alle ramen afgeplakt met doorzichtig plastic om te besparen op de stookkosten en worden er veel tips en trucs gedeeld.

De keuken in het gebouw is een hele prettige ontmoetingsplek waar we elkaar treffen en spreken. Er zijn daardoor ook meerdere samenwerkingen ontstaan. Zo'n gemeenschappelijke ruimte biedt echt iets extra's en maakt de groepsverbinding zeker sterker. Want hoewel we allemaal andere werken maken, zijn we allemaal kunstenaars."

3. STAKEHOLDERS

Om ruimte voor de kunst en creatieve makers te behouden en te creëren zijn de partners van SLAK ateliers van groot belang. Samenwerken met de culturele sector, gemeenten, onderwijsinstellingen, woningbouwcorporaties en vastgoedpartijen is cruciaal.

In de gemeenten Arnhem, Nijmegen, Apeldoorn, Ede en de overige gemeenten in Gelderland heeft SLAK belangrijke partners in het ontwikkelen van beleid, het investeren in de realisatie van ruimtes en het ondersteunen van de organisatie. Zonder Triodos Bank is SLAK niet in staat vastgoed te verwerven. Vastgoedpartijen zoals Hulshof, Amvest, KlokGroep, BPD, BOEi, Lingotto en andere zijn belangrijke partners op het gebied van tijdelijk beheer en toekomstige ontwikkeling van gebieden en gebouwen.

De interne organisatie en de RvT van SLAK dragen bij aan het verwezenlijken van de doelstellingen, ook externe stakeholders hebben hier invloed op.

3.1 Overheden

SLAK ateliers werkt veel samen met diverse gemeenten in Gelderland. Met de gemeente Arnhem, Nijmegen en Apeldoorn onderhoudt SLAK een subsidierelatie. Over het te voeren atelierbeleid of ruimtes voor de creatieve sector en de uitvoering daarvan heeft SLAK nauw contact met de betrokken ambtenaren. Op bestuurlijk niveau vindt met enige regelmaat overleg plaats met de verantwoordelijke wethouder(s) en gemeenteraadsleden. Ook is er contact met de afdeling Vastgoed en met de teams leefomgeving van de gemeenten. SLAK spreekt tijdens de raadsvergadering in zowel Arnhem als Nijmegen om de vraag naar ruimte van de creatieve sector te agenderen. Daarnaast zijn er met zowel Nijmeegse als Arnhemse fracties gesprekken gevoerd over woon- en werkruimtes voor de creatieve sector.

SLAK heeft de relatie met de gemeente Arnhem kunnen verdiepen door een eerste stap te zetten in de realisatie

van de gezamenlijke ambities vanuit het 'Plan van aanpak creatieve huisvesting'. De eenmalige subsidie, 'Subsidieregeling Creatieve bedrijfsverzamelgebouwen', om het tekort aan werkruimte voor de creatieve en culturele sector te verlagen is in 2021 aangekondigd. SLAK heeft voor zowel nieuwe projecten als voor het ontwikkelen van bestaande locaties tot permanente creatieve werkruimte subsidie aangevraagd.

In de relatie met de gemeente Nijmegen staat de uitvoer van het vastgestelde atelierbeleid centraal. Daarnaast wordt er samen met de gemeente gekeken naar oplossingen om het aanbod in de stad uit te breiden. De noodzaak om tot meer permanente werkruimtes te komen wordt gedeeld. Met de gemeente Nijmegen is intensief gewerkt aan de koop van De Biezen 1. Daarnaast rolt SLAK de afspraken rondom doorstroom verder uit.

Met de gemeente Apeldoorn is vooral op pandniveau contact geweest, onder andere over Zilver schoon en de Egerlaan.

SLAK heeft ook met vastgoed-, ontwikkelings- en cultuurafdelingen van andere gemeenten in Gelderland regelmatig contact, zowel over lopende als mogelijke nieuwe projecten.

3.2 Creatieve makers en cultureel netwerk

Met de huurders, oftewel de creatieve makers, onderhoudt SLAK ateliers een speciale relatie: zij vormen de grootste groep klanten. De relatie is veelal praktisch van aard. SLAK faciliteert in de vraag naar ruimte, zoals voor theatergroep Greppel en Stichting

Sonsbeek. In 2021 heeft SLAK ruim 200 overeenkomsten afgesloten en deze makers een ruimte kunnen aanbieden. Met meer dan 250 inschrijvingsverzoeken per jaar wordt duidelijk dat de vraag naar ruimte groter is dan dat SLAK kan aanbieden.

Naast individuele makers heeft SLAK contact met lokale instellingen zoals musea, podia en productiehuizen, zodat we hun behoefte naar ruimte tijdig in kaart kunnen brengen. Hetzelfde geldt voor instellingen binnen het kunst- en cultuuronderwijs.

3.3 Vastgoedeigenaren en woningbouwcorporaties

Op het gebied van ontwikkeling en beheer heeft SLAK ateliers contact met vastgoedeigenaren en ontwikkelaars. De huidige groeiende druk op de vastgoedmarkt zorgt voor een intensivering met deze contacten. SLAK maakt afspraken over *placemaking*, tijdelijke gebruik of langdurig huur. Ook wordt er gekeken naar gezamenlijke ontwikkelingen.

SLAK heeft met enige regelmaat overleg met zowel de gemeente Arnhem als de woningbouwcorporaties in Arnhem. In Nijmegen wordt onderzocht of een dergelijk overleg wenselijk is.

3.4 Broedplaats- en atelierorganisaties

SLAK ateliers trekt op met gelijksoortige organisaties om te overleggen, ideeën uit te wisselen en om van elkaar te leren. Zo is SLAK onderdeel van een intervisiegroep voor directieleden met vergelijkbare landelijke organisaties Urban Resort, de Plaatsmaker en SKAR. Daarnaast wordt er in bredere zin overlegd over gezamenlijke uitdagingen in de koepelorganisaties Landen Overleg Ateliers (LOA) en Dutch Creative Residency Network (DCRN). Bij atelierorganisaties door het hele land spelen soortgelijke thema's, in 2021 was het verduurzamen van panden een veelbesproken onderwerp, evenals de stijging van energieprijzen.

Fenna Oosterhoff / St. Janskerkstraat 86a, Arnhem <<

Portret: Rutger Drenth

/ Muziekproducer en geluidstechnicus

/ huurt atelier in pand St. Janskerkstraat 86a, Arnhem

"Ik heb altijd in bands gespeeld en dan heb je eigenlijk altijd wel een malloot die zich over de knopjes en microfoons ontfermt en zich daar dan in verdiept. En dat was ik. Vervolgens nam een collega van mijn vader, die ook actief was in de muziekindustrie, me mee op sleeptouw. Dat vond ik natuurlijk fantastisch. Daarna ben ik begonnen met werken voor onder andere bands, theatergezelschappen en geluidsverhuurbedrijven.

Ondanks dat de coronapandemie financieel zwaar was, heeft het me zeker ook iets positiefs gebracht. Ik wilde namelijk al langer het livewerk achter me laten. Dat werk kan je namelijk erg opslokken en is seizoensgebonden. De pandemie heb ik aangegrepen om mijn pijlen te richten op een eigen werkplek om meer met sound design te gaan doen. Ik vind het namelijk heel leuk om projectmatig te werken. Dat je iedere

keer weer naar een soort climax toewerkt om daarna weer aan iets nieuws te beginnen. Over tien jaar had ik deze stap niet meer gezet.

In oktober 2021 kon ik deze werkruimte krijgen. In totaal zijn er zo'n tien ateliers in dit pand, maar eigenlijk is iedereen hier heel op zichzelf. Hier heb ik de vrijheid om te doen en te laten wat ik wil. Het is een hele lichte ruimte met een hoog plafond, wat voor mijn werk heel voordelig is. Er zijn nog een aantal dingen die ik wel zou willen veranderen in de ruimte, maar dat komt wel. Ik ben nu eerst nog aan het aarden. Wat ik in de toekomst graag zou willen, en wat veel kunstenaars in Arnhem willen, is een collectief beginnen."

De pandemie heb ik aangegrepen om mijn pijlen te richten op een eigen werkplek om meer met sound design te gaan doen.

4. ORGANISATIE & RAAD VAN TOEZICHT

4.1 Organisatie

De transitie en transformatie die sinds 2020 is ingezet vraagt ook in verslagjaar 2021 veel aandacht. Naast focus op het professionaliseren van de organisatie ligt er een grote druk op ontwikkelings- en placemaking-projecten.

In het team zijn enkele personele wisselingen en uitbreidingen. Door de komst van een officemanager en een projectmedewerker is er in het voorjaar een versterking van het team. In juni neemt Arno de Blank afscheid en gaat met pensioen. Hij was ruim 35 het boegbeeld van SLAK ateliers en bleef nog anderhalf jaar aan als adviseur na het aanstellen van een nieuwe directeur-bestuurder. Na de zomer ontstaat er een fors capaciteitsprobleem door uitval van een account- en projectmanager, het vertrek van de accountmanager projecten en beleid en een projectmedewerker. Het toont aan dat kleine organisaties als SLAK kwetsbaar zijn met betrekking tot personeelszaken. Uiteindelijk weet SLAK met een uitzonderlijk klein team de organisatie operationeel te houden. Met hulp van een externe HR-adviseur zet SLAK een aantal vacatures uit. Per 1 november treden vier nieuwe medewerkers aan en is de organisatie weer in staat te bouwen. Het gehele jaar is SLAK ondersteund door zzp'ers op het gebied van communicatie alsmede op het gebied van vastgoed.

Helaas is Nederland in 2021 nog in de ban van Covid-19. De sluiting van musea, theaters, podia, beurzen, creatieve broedplaatsen en andere culturele instellingen heeft een ongekend grote impact op de doelgroep van SLAK. Dit raakt ook het team van SLAK. Huurders komen in financiële problemen en het leveren van maatwerk betekent een toename van werkzaamheden. Tevens is er een groot gevoel van onvrede en onmacht onder de huurders. Zowel de grote regelmaat van negatieve 'vibes' alsmede de toegenomen werkdruk, doen een groot beroep op het incasseringsvermogen

van het hele team. Ook het vele thuiswerken en de geringe mogelijkheid tot interactie blijven complex.

Door het capaciteitstekort zijn een aantal zaken die op de planning stonden voor 2021 blijven liggen. Op het gebied van communicatie gaat de aandacht uit naar berichtgeving over locaties, huurders en coronasteunmaatregelen. Een nieuwe website en huisstijl staan hierdoor minder hoog op de agenda en worden in 2022 opgepakt. De meerjarenvisie wordt uitgesteld en op het gebied van administratieve processen en meerjaren onderhoudsplannen (MJOP's) blijven zaken liggen.

Door het aannemen van een freelance communicatiemedewerker, blijft de constante stroom aan communicatie-uitingen doorlopen. Met een duidelijke lijn verschijnen er positieve berichten over huurders, projecten, activiteiten, plannen en kansen op de website, in de nieuwsbrief en op sociale media. Hiermee is de zichtbaarheid en het imago van SLAK duidelijk aan het veranderen. Zo is het aantal volgers op social media met 11,93% toegenomen tot een totaal van 5.695. De website kent een toename van 16,96% in het aantal sessies en van 19,25% in het aantal gebruikers. De website wordt dus beter gevonden door meer mensen uit de doelgroep. Tot slot wordt de nieuwsbrief van SLAK uitzonderlijk goed gelezen. Gemiddeld wordt elke nieuwsbrief door 56,22% van de lezers geopend (het internationale gemiddelde ligt op 21,33%) en klikt 4,85% van de lezers door op links (het internationale gemiddelde ligt op 2,62%).

SLAK zet zich tevens in op een meer heldere communicatie met huurders. Een voorbeeld is de brief over de stijgende energieprijzen die eind 2021 is verstuurd. Hoewel dit geen leuk bericht was, werd er waardering uitgesproken over het tijdig en duidelijk informeren van SLAK.

Het team bestaat in 2021 uit:

Naam	Afdeling	Functie
Pim Coenen	Projecten en beleid	account en projectmanager
Charlie Guda	Verhuur	account manager
Arno de Blank	Verhuur en projecten	senior adviseur
Barbara Heutink	Verhuur en projecten	projectmedewerker
Bastiaan Budel	Finance- service	medewerker serviceafrekeningen
Saskia de Kinkelder	Finance	manager finance en control
Nicky van Barneveld	Finance	financieel medewerker
Lisanne Heiligers	Office en verhuur	officemanager (1-10 coördinator verhuur/beleid)
Hedwig Sinnema	Communicatie	communicatie op zzp-basis
Suzanne ter Harmsel	Projecten en vastgoed	projectmanager
Paul van Gemen	Algemeen	projectmedewerker
Pablo van den Boogaard	Algemeen	projectmedewerker
Sanne van Engen	Verhuur en projecten	account en projectmanager
Martine Creutzberg	Beheer en onderhoud	coördinator beheer en onderhoud
Douwe Meijers	Beheer en onderhoud	beheer en onderhoud op zzp-basis

Aan de organisatie wordt leiding gegeven door de directeur-bestuurder Tamar Oosterlaar. In 2021 heeft zij geen nevenfuncties.

4.2 Raad van Toezicht

SLAK ateliers kent een Raad van Toezicht-model. De Raad van Toezicht (RvT) houdt toezicht op het bestuur. Het bestuur bestaat uit een statutair bestuurder met als titel directeur-bestuurder. De raad heeft een stimulerende en adviserende functie ten opzichte van het bestuur. De RvT houdt toezicht op de financiële bedrijfsvoering, budgettering, het operationeel beleid en het functioneren van de directie. Ook benoemt en ontslaat de RvT het bestuur en de externe controlerend accountant. De RvT-leden doen hun werk onbezoldigd.

De samenstelling van de RvT is in 2021 onveranderd. Eind 2021 bestaat de RvT uit zes leden, onder wie twee huurders.

De RvT heeft in het verslagjaar vijf vergaderingen, waarvan vier met de directeur-bestuurder. Drie ver-

gaderingen zijn via Teams en twee vinden plaats bij broedplaats De Vlindertuin in de Geitenkamp en B40 in Arnhems Buiten. Eén vergadering staat in het teken van de zelfevaluatie. Eén keer per maand vindt er een bilateraal overleg plaats tussen de voorzitter en de directeur-bestuurder. Belangrijke gespreksonderwerpen zijn financiën, organisatie en uiteraard de impact van Covid-19.

De financiële verslaglegging richting de RvT is onder leiding van de directeur-bestuurder verder geprofessionaliseerd. De ondercapaciteit van de organisatie, het grote aantal projecten en de daarmee gaande druk op het team baart de RvT zorgen gedurende tweede helft van het jaar. De RvT liet zich zorgvuldig informeren over de projecten en met name de aankoop van De Biezen in Nijmegen. Een deel van de RvT brengt hier ook een werkbezoek aan.

Tevens werkt de RvT verder aan de evaluatie over de samenstelling van de RvT.

Governance Code Cultuur

SLAK ateliers past intern de Governance Code Cultuur toe. Deze is begin 2019 in werking getreden door middel van de vaststelling van het toezichtkader, bestuursreglement en Raad van Toezicht-reglement. Evaluatie van de toepassing van de Governance Code Cultuur wordt eens in de twee jaar georganiseerd. Dit betekent dat de code in 2021 wordt besproken en indien nodig wordt herijkt.

Het toezichtkader is een aanvulling op de statuten. Het omvat afspraken over de taakopvatting van de RvT en de manier waarop de RvT vanuit verschillende rollen invulling geeft aan het besluitvormingsproces, de beleidscyclus monitort en de continuïteit van de organisatie waarborgt.

Het bestuursreglement heeft als doel om verder in te gaan op de afstemming tussen de RvT en de directie, met als achterliggende vraag welke zaken het bestuur wel of niet dient voor te leggen aan de RvT. Het Raad van Toezicht-reglement gaat verder in op de taken en bevoegdheden van de RvT. Beide reglementen zijn een formele uitwerking van het toezichtkader.

Fair Practice Code

De Fair Practice Code past SLAK ateliers toe door geen marktconforme, maar eerlijke huurprijzen te hanteren die passen bij de creatieve industrie. De marges die SLAK hanteert zijn minimaal en puur gericht om haar bedrijfsvoering zorgvuldig te kunnen voeren. Bij de opdrachten die SLAK verstrekt aan externen wordt een eerlijke beloning (fair pay) in acht genomen. Zo worden creatieven eerlijk beloond volgens het systeem van de Fair Practice Code.

Daarnaast beloont SLAK haar eigen personeel naar voorbeeld van de CAO Woondiensten, waarmee eerlijke beloning gewaarborgd is. Ook de flexibele schil van het personeel (zoals de jurist, HR-manager, projectmanager en communicatieadviseur) wordt op basis van marktconforme zzp-tarieven eerlijk beloond.

Code Diversiteit & Inclusie

SLAK ateliers wordt gerepresenteerd door een divers team aan mensen. Zowel binnen het team van de stichting alsmede naar de samenstelling van de RvT wordt rekening gehouden met diversiteit in culturele achtergronden, religie, seksuele oriëntatie, opleidingsniveau en leeftijd. Bij gelijke geschiktheid van kandidaten voor vrijgekomen vacatures krijgen mensen die bijdragen aan een meer divers en inclusiever team voorrang. Binnen de organisatie is daarnaast ruimte voor doorstroom naar nieuwe functies en wordt het personeel ondersteund door middel van cursussen ten behoeve van de professionele ontwikkeling.

Onder de huurders maakt SLAK geen onderscheid in achtergronden; alle kandidaten die zijn ingeschreven bij SLAK komen op gelijke wijze in aanmerking om een ruimte te huren. Het bestuur hecht er waarde aan dat er zowel binnen de organisatie alsmede onder de huurders de ruimte wordt ervaren om zichzelf te kunnen zijn en daarbinnen veilig te kunnen opereren. Juist met de grote diversiteit van huurders is dit essentieel om te kunnen werken (en wonen voor enkele huurders). Inclusie staat hoog in het vaandel bij SLAK.

De Raad van Toezicht bestaat in 2021 uit:

Naam	Functie binnen RvT	Functie
Gerrit Hendriks	voorzitter	business controller UWV Werkbedrijf
Jasper Molenaar	Lid, juridisch	advocaat, partner, sectie vastgoed & overheid Dirkzwager legal & tax
Cindy Vermeulen	Lid, huurder Arnhem	beeldend kunstenaar, docent HAN
Abdi Omar	Lid, financiën	manager PwC
Bram Loggers	Lid, vastgoed	eigenaar Loggers Consultancy
Rik Luijmes	Lid, huurder Nijmegen	artistiek leider, acteur, regisseur en schrijver Theatergroep Greppel, theaterdocent

5. FINANCIËEL VERSLAG

Het jaar 2021 is voor SLAK ateliers een bewogen jaar. Het staat in het teken van Covid-19, personeelstekort, stijgende energieprijzen en tegelijkertijd uitdagende nieuwe projecten. Desondanks is SLAK in staat geweest om met haar dienstverlening een positieve bijdrage te leveren aan de culturele sector en het jaar af te sluiten met een licht positief resultaat.

Hoewel de inkomsten achterblijven ten opzichte van de begroting, is de brutomarge op huur/verhuur en leegstandsbeheer in 2021 licht toegenomen. Naast de lagere inkomsten door het niet doorvoeren van de huurverhoging en projecten die later zijn gestart, zijn de huurkosten en kosten van leegstandsbeheer ook lager dan begroot.

Tevens heeft SLAK in 2021 een coronacompensatie ontvangen van de gemeente Arnhem.

De personeelskosten zijn lager dan begroot. In het tweede halfjaar heeft SLAK deels te kampen met een gehalveerd personeelsbestand. Met oorzaken als pensioen, nieuwe kansen maar ook ziekte is het een uitdagende tijd geweest voor de rest van het team. Met een enorme inzet en betrokkenheid is SLAK erin geslaagd toe te werken naar een stabiele situatie. Vanaf 1 november is een viertal nieuwe personeelsleden gestart: een ervaren coördinator beheer en onderhoud, een account- en projectmanager en twee nieuwe projectmedewerkers.

Hoewel de overige stichtingskosten nagenoeg gelijk zijn aan de begroting, zijn er twee posten die respectievelijk opvallend lager en hoger uitvallen. Dat betreft de exploitatiekosten gebouwen en de advieskosten. Zoals hierboven genoemd zijn de huurkosten en kosten leegstandsbeheer lager dan begroot. Dit wordt deels veroorzaakt door een verschuiving van huur naar leegstandsbeheer. De stijging van advieskosten en ju-

ridische kosten houdt grotendeels verband met de aankoop van een pand in Nijmegen. Om tot een gedegen businesscase te komen zijn meerdere rapporten opge maakt en deskundigen geraadpleegd. Daarnaast is – in verband met de onderbezetting – besloten een zzp'er in vastgoed een aantal maanden langer werkzaamheden te laten uitvoeren voor een aantal projecten.

Met de komst van een nieuwe coördinator onderhoud en beheer zal in 2022 een vervolg worden gegeven aan een inventarisatie van het uit te voeren onderhoud in de SLAK panden in combinatie met de meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's).

Hoewel niet direct zichtbaar in de exploitatie van SLAK is er nog een ontwikkeling die genoemd moet worden. Dit betreft de forse stijging van de energielasten voor SLAK en haar huurders. SLAK heeft medio 2021 een nieuw energiecontract afgesloten, ingaande 2022 met verbruikstarieven die 60% hoger liggen. De servicekosten en daarbij het veelvuldiger monitoren en terugkoppelen van de kosten en het gebruik aan de huurders zal in 2022 noodzakelijkerwijs een flink beslag leggen op de capaciteit van een aantal medewerkers van SLAK.

BIJLAGE 1

Gemeente Arnhem			
	Jan 2021	Dec 2021	
Aantal panden	62	67	+ 8%
Aantal werkruimtes	364	407	+ 12%
Verdeling werkruimtes:			
Tijdelijk (< 1 jaar)	150	169	+ 13%
Semi-tijdelijk (1 - 5 jaar)	18	43	+ 139%
Semi-permanent (> 5 jaar)	58	58	0%
Permanent (onb. tijd)	138	137	- 1%

Gemeente Nijmegen			
	Jan 2021	Dec 2021	
Aantal panden	20	23	+ 15%
Aantal werkruimtes	185	179	- 3%
Verdeling werkruimtes:			
Tijdelijk (< 1 jaar)	30	56	+ 87%
Semi-tijdelijk (1 - 5 jaar)	44	32	- 27%
Semi-permanent (> 5 jaar)	20	0	- 100%
Permanent (onb. tijd)	91	91	0%

Overige gemeenten (incl. Apeldoorn)			
	Jan 2021	Dec 2021	
Aantal panden	15	15	0%
Aantal werkruimtes	85	80	- 6%
Verdeling werkruimtes:			
Tijdelijk (< 1 jaar)	15	16	+ 7%
Semi-tijdelijk (1 - 5 jaar)	0	0	0%
Semi-permanent (> 5 jaar)	26	26	0%
Permanent (onb. tijd)	44	38	- 14%

BIJLAGE 2

Project	Gemeente	Status	Termijn	Doelgroep	Toelichting
Bagijnenpassage	Arnhem	Niet realiseerbaar	30 jaar	Ontwerpers (grafisch, mode, producten, innovaties)	SLAK maakt de afspraak dat de passage voor een schappelijk bedrag wordt gehuurd en doet onderzoek naar realisatie van een warenhuis met ontwerpstudio's. Eind 2021 werd bekend dat SLAK de passage niet gaat aanhuren in verband met de tussenkomst van een grote commerciële partij.
Coehoornstraat	Arnhem	Gereed	Permanent	Creatief ondernemers en culturele organisaties	Eigenaar SLAK verhuurt aan St NICO. Het pand wordt verbouwd en verduurzaamd binnen de beschikbare middelen.
Groningersingel	Arnhem	Uit beheer	Tijdelijk	Creatieve makers en onderwijs	De gemeente Arnhem heeft SLAK in eerste instantie gevraagd mee te denken over een businesscase om het pand te ontwikkelen tot creatieve broedplaats met creatieve bedrijven en makers, die een spilfunctie hebben voor de wijk. SLAK beheert Lorentz tijdelijk, maar het pand gaat medio 2021 uit beheer.
Driekoningen-straat	Arnhem	Gereed	5 jaar	Culturele organisaties	SLAK maakt nieuwe afspraken met de eigenaar waardoor het pand ten minste tot in 2026 in beheer blijft van SLAK. In 2021 heeft dit pand een culturele broedplaats gehuisvest, met onder andere Frank en Michiel, die eind 2021 beëindigd is. Platform P-OST gaat vanaf 2022 op deze locatie verder en organiseert publieke activiteiten. Tevens onderzoekt SLAK de mogelijkheden voor een artist in residence in het pand.
Varkensstraat	Arnhem	Ontwikkeling	Tijdelijk	Creatieve makers met een publieke functie (winkel, expo, activiteiten)	SLAK geeft in samenwerking met gemeente Arnhem een creatieve en publieke (tijdelijke) invulling aan verschillende panden die leegkomen aan de Varkensstraat. In 2020 had SLAK al twee panden in beheer, daar zijn er in 2021 nog twee bijgekomen. De gebruikers knappen de panden zelf op en dragen bij aan de levendigheid van de Varkensstraat onder begeleiding van SLAK.
Nieuwe Kade	Arnhem	Gereed	2 jaar	Makers en organisaties op het gebied van beeldende kunst en vormgeving, daghoreca en culturele activiteiten	SLAK neemt dit pand in juli 2021 in beheer en zet samen met de huurders een creatieve broedplaats op. De daghoreca bleek onder andere in verband met Covid-19 maatregelen tot op heden nog niet realiseerbaar.
Sperwerstraat 'De Vlindertuin'	Arnhem	Ontwikkeling	10 jaar	Kunstenaars met een hart voor de wijk, sociaal ondernemers, buurtinitiatieven	SLAK geeft verdere invulling aan de ruimtes en buitenruimte van De Vlindertuin. In 2021 start de verbouwing tot permanente werkruimtes. In 2022 is er hierdoor nog meer ruimte voor sociale en creatieve ondernemers met hart voor de wijk.
Nieuwe Kade Zaadpakhuis	Arnhem	Niet realiseerbaar	2 jaar	Stadmakers (vormgevers, architecten, sociaal ondernemers)	SLAK heeft onderzoek gedaan naar de realisatie van een broedplaats voor stadmakers aan Nieuwe Kade 13.
Doorwerthlaan	Arnhem	Ontwikkeling	Van tijdelijk naar permanent	Kunstenaars met een hart voor de wijk, sociaal ondernemers, buurtinitiatieven	De gemeente Arnhem heeft SLAK gevraagd een businesscase te schrijven om het pand te ontwikkelen tot creatieve broedplaats met creatieve bedrijven en makers die oog hebben voor en willen samenwerken met de wijk Presikhaaf. Vanwege ondercapaciteit bij SLAK pakt de gemeente Arnhem dit op en schrijft/denkt SLAK mee.
Akkerwindestraat	Arnhem	Gereed	1 tot 5 jaar	Jongvolwassenen, studenten kunstacademie, studenten social studies, jongvolwassenen die uitstromen in de zorg en/of ondersteuning nodig hebben	SLAK werkt mee aan het project Nova - wonen met sterren dat in september start en woonruimte biedt aan twaalf jongvolwassenen tussen de 18 en 27 jaar. De jongvolwassenen zijn creatieve studenten, jongeren die uitstromen in de zorg of ondersteuning nodig hebben op weg naar zelfredzaamheid en jongeren die andere jonge mensen willen ondersteunen. Samen vormen zij een community met vrijwilligers die de bewoners bijstaan en professionals die op afstand meekijken. De studenten helpen de anderen met het ontplooiën van hun talenten, terwijl zij zelf meer leren over hun werkveld.
Roermondsplein	Arnhem	Ontwikkeling	Permanent	Creatieve makers en organisaties	In samenwerking met Portaal kijkt SLAK naar de mogelijkheden om atelierwoningen en bijbehorende werkruimtes te realiseren
Rosa Spier Huis	Arnhem	Ontwikkeling	Onderzoeksfase	De oudere generatie creatieve makers	SLAK ateliers onderzoekt de mogelijkheden om een Rosa Spier Huis te ontwikkelen in Arnhem om een alternatief te bieden aan creatieven op leeftijd die veelal op antikraak basis wonen. Het bedrijfsverzamelgebouw is een ontmoetingsplek en biedt zowel woon- als werkruimte, evenals expositieruimte. SLAK verwacht de onderzoeksfase eind 2022 af te ronden.
Arnhems Buiten (De Hes en De Brink)	Arnhem	Ontwikkeling	Tijdelijk	Innovatieve makers	SLAK is in gesprek met ontwikkelaar Amvest over de ontwikkeling van permanente werkruimtes op De Hes. SLAK doet in 2021 vooronderzoek om in 2022 een businesscase op te stellen over de mogelijkheden van permanente werkruimtes in de monumentale panden in deze groene omgeving.
Belastingkantoor	Nijmegen	In ontwikkeling	10 jaar	Culturele organisaties, evenementen en muzikmakers	De gemeente heeft de laagbouw van het oude belastingkantoor aangewezen als cultureel-maatschappelijke hotspot. Het doel van het project is om het bestand aan ruimtes voor de creatieve industrie in Nijmegen uit te breiden met een huurtermijn van tien jaar. De ontwikkeling van deze definitieve hotspot staat on hold door grotere ontwikkelingen in het stationsgebied. SLAK krijgt halverwege 2021 een beheerdersrol toebedeeld waardoor er op tijdelijke basis al culturele organisaties gehuisvest worden.

Project	Gemeente	Status	Termijn	Doelgroep	Toelichting
NYMA	Nijmegen	Niet realiseerbaar	Tijdelijk + permanent	Grove makers, beeldend kunstenaars en vormgevers	Voor het Nyma terrein wordt in samenwerking met Urbanizer Architecten een haalbaarheid onderzoek gedaan. Aangezien SLAK een keuze moet maken en De Biezen een grote kans heeft op haalbaarheid, neemt SLAK in overleg met de gemeente Nijmegen afscheid van het project NYMA.
Streekweg	Nijmegen	In ontwikkeling	Permanent	Creatieve makers die wonen en werken willen combineren	Gemeente Nijmegen vraagt aan SLAK na te denken over de realisatie van atelierwoningen op een braakliggend terrein aan de Streekweg. SLAK dient een voorstel en exploitatie in bij de gemeente en is in gesprek met woningbouwcorporatie Woonwaarts.
Tussentijds	Nijmegen	Ontwikkeling	Tijdelijk	Creatieve makers met een publieke functie (winkel, expo, activiteiten)	SLAK neemt verschillende panden onder de vlag ‘Tussentijds’ in beheer in de binnenstad van Nijmegen. De locaties krijgen een culturele publieksfunctie; een tijdelijke programmering om het pand een goede uitstraling te geven en plek te bieden aan creatieve makers. Begin 2021 krijgt SLAK een pand aan de Papengas in beheer. Hier is The Big Draw neergestreken, een organisatie die tekenprogramma's en educatieprojecten opzet. In juni wordt ook het pomphuisje aan de Nieuwe Marktstraat als Tussentijds pand in beheer genomen.
Akkerlaan	Nijmegen	Gereed	4 jaar	Creatieve makers en culturele organisaties	In het voorjaar van 2021 krijgt SLAK het aanbod van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling om vanaf de zomer van 2021 een deel van Akkerlaan 19 in beheer te nemen. Het pand wordt gedeeld met een school, maar biedt in een apart afgesloten deel en een paviljoen op het plein ruimte aan zestien ateliers. Het merendeel van de ateliers wordt verhuurd aan de huurders die per 1 juli 2021 weg moesten uit de Vlierestraat en Elzenstraat.
De Biezen	Nijmegen	In ontwikkeling (voorjaar 2022: niet realiseerbaar)	Permanent	Creatieve makers en organisaties in de breedste zin van het woord	De kans dient zich aan om om een voormalig fabriek aan De Biezen aan te kopen. De eigenaar/familie heeft een grote gunfactor richting SLAK en de creatieve sector en aanvaardt een bod ver onder biedingen van ontwikkelaars. In samenwerking met Nexit architecten stelt SLAK een visiestuk op. Het gaat om ruim 3500 m² werkruimte voor de creatieve sector. Met de koop van De Biezen kan SLAK positie verwerven in Nijmegen en komt er permanente ruimte vrij.
De Kampenaar	Nijmegen	In ontwikkeling	Permanent	Creatieve maatschappelijke ondernemers	SLAK krijgt het aanbod om voormalig wijkcentrum De Kampenaar in de wijk Lindenholt in beheer te nemen. Het gebouw heeft ruimte voor een tiental ateliers, middenin de wijk. In 2022 zal SLAK het pand in beheer nemen.
Krekelstraat	Nijmegen	Gereed	5 jaar	Beeldend kunstenaars uit Villa Nova en andere creatieve makers	De gemeente Nijmegen heeft in 2020 besloten de huur van het atelierpand aan de Villanovastraat te beëindigen. Als alternatief voor de huurders bood gemeente Nijmegen Krekelstraat 10-12 aan SLAK. Dit pand is sinds 1 april in beheer bij SLAK en is sindsdien verbouwd.
Egerlaan	Apeldoorn	In ontwikkeling	Permanent	Zittende huurders en kunstenaars uit andere panden in Apeldoorn	Profero, gemeente Apeldoorn en SLAK spreken de intentie uit om het ateliergebouw aan de Egerlaan te herontwikkelen tot ateliers en atelierwoningen. Het plan is dat er in het hoofdgebouw en de verschillende bijgebouwen dertien atelierwoningen en vier ateliers zonder woning worden gerealiseerd. SLAK wordt de hoofdhuurder.
Zwitsal	Apeldoorn	In ontwikkeling	3 jaar	Creatieve makers en organisaties	SLAK doet in 2021 verder onderzoek naar het voorstel van de gemeente Apeldoorn om een hal op het Zwitsal-terrein in beheer te nemen.
Kolenstraat / Waterstraat / Oude Wand	Zutphen	On Hold	Permanent	Creatieve makers en organisaties	In opdracht van gemeente Zutphen dient SLAK een voorstel in voor het permanente beheer en de verhuur van de atelierpanden in Zutphen. In 2022 worden deze projecten verder opgepakt.
Nieuwstad	Zutphen	On Hold	Permanent	Creatieve makers en organisaties	Ferry van Laarhoven (Profero) biedt een voormalige juwelierspand aan. De voorkant van het pand wordt herbestemd tot atelier met winkel en aan de achterzijde worden twee atelierwoningen gerealiseerd. In 2022 wordt dit project verder opgepakt.
Veerstraat	Zutphen	On hold	Permanent	Creatieve makers en organisaties	SLAK is door jonge architecten benaderd over een voormalig bedrijfspand aan de Veerweg in Zutphen. Het leidt nog niet direct tot een concreet plan, maar SLAK bekijkt samen met de initiatiefnemers naar de mogelijkheden voor herontwikkeling tot creatieve bedrijfsruimtes. Gemeente Zutphen zet medio 2021 vanwege personeelstekort een aantal projecten on hold.
Kruisberg-gevangenis	Doetinchem	In Ontwikkeling	Permanent	Makers en organisaties met een focus op samenwerking	Dit mooi gelegen complex, deels rijksmonument en eigendom van het Rijksvastgoedbedrijf, komt in 2020 in de verkoop. SLAK onderzoekt, op initiatief van een aantal Doetinchemse kunstenaars aangesloten bij het Web, de mogelijkheden van een culturele broedplaats. SLAK doet dit samen met BOEi en De Stadmaker.
Tegelfabriek	Doetinchem	Niet realiseerbaar	Permanent	Creatieve makers die wonen en werken willen combineren	De eigenaar gaat dit gebouw herontwikkelen tot appartementen en wil daar onderdak bieden aan creatieven. Er zijn tekeningen gemaakt en SLAK onderzoekt of de ruimtes verhuurbaar zijn aan de doelgroep. Helaas bleek dit project niet realiseerbaar vanwege de hoge prijs van de atelierwoningen.
Simon Carmiggelthof	De Steeg	Niet realiseerbaar	Permanent	Creatieve makers die wonen en werken willen combineren in een groene omgeving buiten de stad	SLAK geeft bouwbedrijf Kreeft de opdracht een bod te doen op een voormalige kantoorpand van zorgverlener Attent. Het kantoor is bijzonder geschikt om te verbouwen tot atelierwoningen voor creatieve makers, die wonen en werken willen combineren in een groene omgeving buiten de stad. Er is veel animo voor de atelierwoningen. Het project blijkt financieel niet realiseerbaar, gezien de hoge vraagprijs van de eigenaar.

Project	Gemeente	Status	Termijn	Doelgroep	Toelichting
Turnhal	De Steeg	Niet realiseerbaar	Permanent	Creatieve makers en organisaties	SLAK onderzoekt verschillende herbestemmingsopties voor de voormalige Turnhal in De Steeg. Het gebouw dient een culturele bestemming te krijgen voor het dorp. Het gebouw is daar nu echter nog niet geschikt voor en zal daarom fysiek nog moeten worden aangepakt. Financieel bleek dit uiteindelijk niet haalbaar en het pand is verkocht aan BOEi.
Michaëlshoeve	Brummen	Niet realiseerbaar	10 jaar	Creatieve makers die wonen en werken willen combineren	SLAK doet de eigenaar van de Michaëlshoeve in Brummen het voorstel voor de realisatie van negen atelierwoningen in voormalige zorgpaviljoens op het terrein. Het zou gaan om een periode van maximaal tien jaar. Financieel bleek dit niet haalbaar te zijn.
Fliegerhorst	Teuge	Niet realiseerbaar	Onbekend	Creatieve makers die wonen en werken willen combineren	De Fliegerhorst is een voormalige militaire basis tussen Apeldoorn en Deventer. Op het terrein staan bunkerboerderijen die op dit moment bewoond worden (gedoogd gekraakt). SLAK dient voor deze locatie een idee in en is samen met twee andere initiatieven geselecteerd om aan de slag te gaan met deze plek. Financieel bleek het project niet haalbaar te zijn.
Gebouw 22	Ede	Niet realiseerbaar	Tijdelijk	Creatieve makers en organisaties	Gebouw 22 staat op het kazerneterrein in Ede (een voormalig stallencomplex naast het complex dat SLAK enkele jaren geleden heeft herbestemd tot atelierwoningen), het Poortwachtersgebouw en het Marechausseegebouw. Combinaties van wonen, werken en expositieruimten zouden voor deze panden interessante invullingen kunnen zijn, iets waar de gemeente ook enthousiast voor te maken is.
Tussentijds	Ede	Afgerond	Tijdelijk	Creatieve makers met een publieke functie (winkel, expo, activiteiten)	Onder de vlag van Tussentijds krijgt SLAK van de gemeente Ede de opdracht invulling te geven aan leegstaande panden in de binnenstad van Ede. De opdracht is in 2021 opgepakt door SLAK. SLAK had de rol als matchmaker tussen creatieven en pandeigenaren.
Pro Persona	Wolfheze	In ontwikkeling	Tijdelijk	Creatieve makers en organisaties	Op het voormalige terrein van Pro Persona in Wolfheze staat een complex dat wellicht valt te herbestemmen tot atelierwoningen. De eigenaar is met SLAK in gesprek over de realisatie van (woon-)werkruimtes waarbij de bewoners met hun creatieve bedrijven ook van toegevoegde waarde kunnen zijn voor de zorgactiviteiten die plaatsvinden op het terrein.
Generaal de Bonskazerne	Grave	Niet in beheer	Tijdelijk + permanent	Creatieve makers die willen werken op een historisch kazerneterrein buiten de stad	In opdracht van BOEi zet SLAK de oproep uit voor makers die interesse hebben in de huur van een tijdelijke werkruimte op het historische kazerneterrein in Grave. Vanwege de ligging buiten het werkgebied van SLAK is SLAK alleen betrokken bij oproep en matchmaking.

COLOFON

SLAK ateliers
Utrechtsestraat 51
6811 LT Arnhem
026-3515438
algemeen@slak.nl
www.slak.nl

Teksten: Tamar Oosterlaar, Lisanne Heiligers, Jolijn van Vroonhoven

Eindreactie: Jolijn van Vroonhoven

Foto's: Sven Scholten

Foto Stichting Sonsbeek: Django van Ardenne

Foto Theatergroep Greppel: Bart Grietens

Vormgeving: SJALOT ontwerp

Alle rechten voorbehouden, niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt worden, in enige vorm of op enige wijze, hetzij digitaal, mechanisch door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

www.slak.nl